

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

cu privire la inadmisibilitatea recursului depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Olmosdon”,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Olmosdon” împotriva Consiliului mun. Chișinău, terț AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” și Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor cu privire la anularea actelor administrative,

împotriva deciziei din 29 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău

(Dosarul nr. 3ra-914/23

NR. PIGD 2-20098895-01-3ra-06092023)

Recursul depus până la 1 septembrie 2023. Temeiurile recursului nu se încadrează în prevederile art.246 din Codul administrativ (în vigoare până la 1 septembrie 2023). Dezacordul recurentului cu decizia contestată nu constituie temei de casare a acesteia.

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani: A. Paniș
Curtea de Apel Chișinău: A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

28 ianuarie 2026

Textul corespunde originalului

examinând în lipsa părților recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Olmosdon”

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judcători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 12 august 2020, Societatea cu Răspundere Limitată „Olmosdon”, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului mun. Chișinău, terț AO „Comunitatea Evreiască din Republica Moldova” și Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor solicitând:

- anularea deciziei nr.10/7 din 2 iulie 2020 cu privire la stabilirea terenului aferent hotarelor și zonei de protecție a monumentului de for public „Compoziția sculpturală în memoria victimelor fascismului” din str. Calea Orheiului, în partea subpunctului 2, 4, pct.2, pct.4,
- declararea nulității planului lotului anexă la decizia nr.10/7 din 2 iulie 2020 pentru deservirea și exploatarea compoziției sculpturale „În memoria victimelor fascismului”, declararea nulității pct.4 din decizia 10/7 din 2 iulie 2020.

2. În motivare acțiunii a invocat că, prin decizia nr.10/7 din 2 iulie 2020, Consiliul municipal Chișinău a dispus stabilirea hotarelor terenului aferent monumentului „Compoziția sculpturală „În memoria victimelor fascismului” cu S=0,1675 ha, fără formarea bunului imobilului (cu drept de servitute), în hotarele terenului nr. cadastral 0100413354, parțial în hotarele terenului cu nr. cadastral 0100413330 și parțial în hotarele terenului cu nr. cadastral 01100413047; stabilirea hotarelor zonei de protecție a monumentului de for public, conform planului-anexă cu asigurarea accesului și exploatarea construcțiilor și infrastructurii edilitare existente, fără drept de îngrădire. Iar la decizia nr.10/7 din 2 iulie 2020 a fost anexat planul lotului, cu mențiunea proprietate municipală, aferent monumentului de for public.

3. Comunică că, decizia nr.10/7 din 2 iulie 2020 a fost primită de către SRL „Olmosdon”, la 30 august 2020.

4. Relevă că, prin pct.2 ale deciziei nr.10/7 din 2 iulie 2020, s-au instituit interdicții și restricții în zona de protecție monumentului de for public. Printre interdicțiile și restricțiile s-a dispus un șir de măsuri ce s-a referit la administrarea și gestiunea proprietății ce aparține SRL „Olmosdon” și, anume următoarele interdicții: a) Amplasarea construcțiilor temporare și capitale pe terenul cu nr. cadastral 0100413046; b) Modificarea arhitecturii construcției din cadrul imobilului cu nr. cadastral 0100413046.01 fără acordul Consiliului național pentru Monumente.

5. Consideră că, prin includerea interdicțiilor la exercitarea dreptului de proprietate, întreprinderii SRL „Olmosdon” i-a fost lezat dreptul constituțional.

6. Notează că, având în vedere faptul că zona de protecție a monumentului a fost stabilită în limitele terenurilor cu nr. cadastrale 0100413330, 0100413354, 01100413047, terenul cu nr. cadastral 0100413046 nu a fost inclus în zona de protecție a monumentului. Iar prin urmare, interdicțiile dispuse asupra dreptului de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului cu nr. cadastral 0100413046.01 și 0100413046, expuse în subpunctul 2, 4 pct. 2 al actului administrativ vin în contradicție cu prevederile legii.

7. Invocă că, pct.1 al deciziei nr.10/7 din 2 iulie 2020, la capitolul stabilirii zonei de protecție a monumentului, se contrazice cu subpunctul 2), 4) pct. 2 prin care zona de protecție se extinde și include o parte din bunurile imobile cu nr. cadastral 0100413046.01, 0100413046, ce aparțin în drept de proprietate SRL „Olmosdon”. Or, conform anexei planul lotului, prin desenul grafic în zona de protecție a monumentului s-a inclus o parte din terenul cu nr. cadastral 0100413046, proprietatea privată ale SRL „Olmosdon”. Iar desenul grafic se contrazice cu pct.1 al deciziei contestate, având în vedere că stabilirea zonei de protecție a avut loc din contul terenului cu nr. cadastral 0100413046, pe când în același act administrativ hotarele terenului aferent s-au stabilit în limitele hotarelor terenurilor cu nr. cadastrale 0100413330, 0100413354, 01100413047: proprietatea publică, fără a fi inclus proprietatea privată.

8. Indică că, înregistrarea (dispusă prin pct. 4 a deciziei) a unui plan al lotului ce se contrazice cu conținutul deciziei contestate și lezează dreptul de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului nu poate fi admis. Or, stabilirea zonei de protecție a monumentului din contul proprietății private nu este admisă de legislația națională și internațională.

9. Susține reclamanta că, decizia contestată este formată și aprobată contrar procedurii prevăzute prin alin.(3) art.2, alin.(1) art.12 din Legea privind ocrotirea monumentelor din 22.06.1993. Or, conform normei citate zona de protecție ale monumentului, organele de stat pentru ocrotirea monumentelor, de comun acord cu Ministerul Construcțiilor și Dezvoltării Regionale, Academia de Științe, întocmesc lista zonelor de protecție ale monumentelor și o propun spre confirmare Guvernului. Iar Consiliul municipal Chișinău nu este organ de stat și prin urmare nu poate participa la stabilirea zonei de protecție.

10. Mai mult ca atât, conform alin.(3) art.2, alin. (1) art.12 din Legea privind ocrotirea monumentelor, zona de protecție se stabilește cu confirmarea Guvernului și doar pentru ansambluri de monumente. Iar conform Registrului monumentelor „Compoziția sculpturală „În memoria victimelor fascismului” nu prezintă ansamblul de monumente. Or, procedura stabilirii zonei de protecție, prevede că Primăria municipiului Chișinău urma

să se adreseze prin intermediul Ministerului Arhitecturii și Construcțiilor, Academiei de Științe și Ministerului Culturii și Turismului către Guvern pentru a stabili zona de protecție ale monumentului în cauză. A fost evitată această procedură, fiind asumată responsabilitatea totală de către Consiliul municipal Chișinău.

11. Prin urmare, consideră reclamanta că, și la acest capitol a fost încălcată procedura stabilirii zonei de protecție, fapt ce a urmărit scopul de reducere a dreptului de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului SRL „Olmosdon”.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

12. Prin încheierea din 26 ianuarie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a atras în proces în calitate de persoană terță Comunitatea Evreiască din Republica Moldova.

13. Prin încheierea din 7 iunie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a atras în proces în calitate de persoană terță Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor.

14. Prin hotărârea din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins ca neîntemeiată acțiunea de contencios administrativ inițiată de SRL „Olmosdon” împotriva Consiliului municipal Chișinău, terț Comunitatea Evreiască din Republica Moldova și Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

15. La 1 noiembrie 2021, SRL „Olmosdon”, a depus cerere de apel nemotivat împotriva hotărârii din 26 octombrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, iar la 14 februarie 2022 a depus apel motivat, solicitând casarea hotărârii cu emiterea unei noi decizii privind admiterea acțiunii.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

16. Prin decizia din 29 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de către SRL „Olmosdon” împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 26 octombrie 2021.

17. În motivarea soluției, instanța de apel a reținut prevederile art. 2, art. 8 din Legea monumentelor de for public nr. 192 din 30.09.2011 și a menționat că se aliniază soluției instanței de fond privind netemeinicia acțiunii înaintate de către SRL „Olmosdon”, privind declararea nulității deciziei Consiliului mun. Chișinău nr.10/7 din 2 iulie 2020 cu privire la stabilirea terenului aferent hotarelor și zonei de protecție a monumentului de for public „Compoziția sculpturală „În memoria victimelor fascismului” din str. Calea Orheiului, în partea subpct. 2), 4) a pct.2, pct.4, a declarării nulității planului lotului-anexă la decizia nr.10/7 din 2 iulie 2020 pentru deservirea și

exploatarea compoziției sculpturale „În memoria victimelor fascismului”, declararea nulității pct.4 din decizia nr.10/7 din 2 iulie 2020.

18. A notat că, atât în ședința de judecată a instanței de fond, cât și a instanței de apel s-a stabilit că, Extrasul din procesul-verbal al ședinței nr.13 din 13 decembrie 2019 a Consiliului Național pentru Monumente de For Public atestă faptul că proiectul de execuție prin care s-a propus stabilirea zonei de protecție a Compoziției sculpturale „În memoria Victimelor Fascismului” a fost aprobat de către Consiliul în cauză și a fost aprobat de Ministerul Educației, Culturii și Cercetării în data de 16 decembrie 2019.

19. Curtea de apel a respins ca neîntemeiat argumentul apelantului precum că, nu s-a ținut cont de prevederile propoziției 2 alin. (1) art. 8 din Legea monumentelor de for public nr. 192, care descriu situația în cauză prin faptul că, pentru monumentele de for public care nu dispun de teren propriu, cum ar fi plăcile comemorative, zona de protecție se stabilește începând de la suprafața construcției pe care ele sânt amplasate, pe o rază de minimum 20 de metri.

20. La acest capitol, Completul judiciar a remarcat că, urmare a adoptării deciziei a fost stabilit terenul aferent (fără formarea bunului imobil, cu drept de servitute) și zona de protecție monumentului de for public. Terenul aferent monumentului de for public, conform deciziei, se înregistrează cu drept de servitute în Registrul bunurilor imobile în hotarele terenului cu cadastral 0100413354 (Pădurea-parc Calea Orheiului cu statut național de protecție), parțial în hotarele terenului cu nr. cadastral 0100413047 proprietate municipală și parțial în hotarele terenului cu nr. cadastral 0100413330 (proprietate municipală). Or, prin decizia Consiliului mun. Chișinău nr.10/7, în limitele terenurilor cu nr. cadastral 0100413330, 0100413354, 01100413047, a fost stabilit terenul monumentului, dar nicidecum zona de protecție a monumentului, or, ultima, conform prevederilor art. 8 alin. (1) Legii nr.192/2011, se stabilește după terenul monumentului.

21. Mai mult ca atât a susținut că, decizia Consiliului municipal Chișinău nr.10/7 din 2 iulie 2020 a fost supusă controlului de legalitate prin prisma prevederilor Legii nr.436/2006 privind administrația publică locală, iar, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat nu a notificat autoritatea emitentă despre ilegalitatea acestui act.

22. Atestă Curtea de Apel că, instanța de fond întemeiat a stabilit că, lucrările dosarului nu au permis constatarea unui viciu deosebit de grav al actelor contestate sau a unui alt temei expres prevăzut de Lege, care să dicteze nulitatea actelor contestate, motiv pentru care acțiunea înaintată în judecată de către SRL „Olmosdon”, este neîntemeiată.

23. A conchis că, prima instanța just a stabilit circumstanțele cauzei și a aplicat normele legale, ajungând la concluzia cu privire la respingerea acțiunii ca neîntemeiată, iar careva temei legal pentru casarea actului judecătoresc n-a fost stabilit în instanța de apel. Or, simpla nemulțumire a părților de soluția adoptată de instanțele inferioare, nu poate constitui motiv

de admitere a cererii de apel, dacă nu este invocat sau dacă din conținutul apelului nu se întrezărește vreunul din temeiurile de apel expres prevăzute de lege.

24. De asemenea a subliniat că, este neîntemeiat și argumentul apelantei care susține că, prima instanță prin hotărârea sa nu a motivat toate normele legale la care a făcut referire, precum și pretențiile formulate de către reclamant, precizând că, hotărârea contestată îndeplinește exigența de a fi motivată. În speță, considerentele hotărârii contestate în apel conțin rezultatul unei analize judicioase a argumentelor invocate de părți cu care instanța a fost investită.

25. A respins ca fiind neîntemeiată și critica apelantei precum că, instanța de fond nu a dat o apreciere corectă probelor acumulate, subliniind că, rolul activ exercitat de instanță, în deslușirea corectă a raportului dintre părți, este evident manifestat, în condițiile analizei apărărilor reclamantului exprimate pe cale incidentală, dar, în cadrul fixat de reclamant și în limitele obiectului dedus judecății.

26. Instanța de apel a concluzionat că prima instanță a examinat cauza sub toate aspectele, stabilind cu certitudine raportul juridic litigios, circumstanțele de fapt caracteristice raportului juridic litigios, legea materială ce guvernează raportul juridic, creând participanților la proces, condiții obiective și echitabile, pentru exercitarea drepturilor și obligațiilor procedurale, fapt ce se încadrează în asigurarea părților a dreptului la un proces echitabil, garantat și asigurat prin art.6 al Convenției Europene pentru apărarea a Drepturilor Omului.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

27. La 3 aprilie 2023, SRL „Olmosdon” a depus cerere de recurs nemotivat împotriva deciziei din 29 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, iar la 2 august 2023 a depus cerere de recurs motivat, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, rejudecarea cauzei potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, cu admiterea integrală a acțiunii în sensul formulat.

ARGUMENTELE RECURSULUI

28. În motivarea recursului a indicat că, instanța de fond și de apel nu și-au motivat soluțiile sale, nu au dat apreciere juridică tuturor circumstanțelor invocate de către reclamant, or, neexpunerea asupra unei cerințe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părțile.

29. Menționează că, în lipsa unei cercetări și evaluări a argumentelor, probelor și temeiurilor înaintate de către recurent, este evident că, decizia nr. 10/7 din 2 iulie 2020, emisă de către Consiliul municipal Chișinău este una legală. Însă, în opinia recurentului, ignorarea cercetării și evaluării probelor

și temeiurilor invocate de către reclamant, evidențiază doar un viciu în soluția instanțelor judecătorești.

30. Relevă că, reclamantul nu a contestat formarea zonei de protecție în limitele terenurilor cu nr. cadastral 0100413354 (cu statut național), cu nr. cadastral 0100413047 (cu statut municipal) și nr. cadastra 10100413330. Reclamantul a contestat interdicțiile dispuse în partea subpunctului 2, 4 pct. 2, pct. 4 a actului administrativ asupra administrării și posesiei asupra terenului privat cu nr. cadastral 0100413046 și imobilul cu nr. cadastral 0100413046.01, ce aparține recurentului. Instanța a descris argumentele și temeiurile doar în partea descriptivă, fără a da o apreciere pretențiilor invocate, fapt ce evidențiază lipsa unei examinări și examinarea insuficientă a prezentului caz.

31. Faptul că, Oficiul Teritorial Chișinău al Cancelariei de Stat nu a notificat autoritatea emitentă despre ilegalitatea acestui act, nu împiedică reclamantul să-și apere drepturile și interesele și, nu poate fi considerat ca o probă incontestabilă sub prisma legalității a actului administrativ în partea subpunctul 2, 4 pct. 2, pct. 4.

32. Notează că, este inexplicabilă poziția instanțelor despre lipsa probelor, având materialele cauzei și lipsa dosarului administrativ (care ar fi format la etapa căii prejudiciare). Reclamantul a probat dreptul său de proprietate prin actele notariale, extrasul din Registrul bunurilor imobile, iar încălcarea dreptului de administrare prin concluzia specialistului expusă în Planul urban extras din Portalul informațional al cadastrului bunurilor imobile, studiu privind determinarea în teren și în planul cadastral a „hotarului zonei de protecție a monumentului de for public” din 12 ianuarie 2021.

33. Subliniază că, prin pct.1 a actului administrativ se stabilește zona de protecție în limitele terenurilor cu nr. cadastral 0100413354 (cu statut național), cu nr. cadastral 0100413047 (cu statut municipal), cu nr. cadastral 10100413330 (cu statut municipal), pentru că, prin subpunctul 2, 4 pct.2, pct.4 se instituie interdicții asupra administrării și posesiei terenului privat cu nr. cadastral 0100413046 și a imobilul cu nr. cadastral 0100413046.01.

34. Reclamantul, contestând subpunctul 2, 4 pct.2, și pct.4 din actul administrativ, a pus întrebarea clară față de instanțele judiciare, este în drept autoritatea publică de a institui interdicții în posesia și administrarea terenului privat în afara zonei de protecție, la rândul său instanța de fond a evitat să se expună asupra acestei pretenții.

35. Totodată, instanța de apel a reflectat prin decizia contestată că, este în drept să nu dea răspunsuri la toate argumentele a reclamantului.

36. Consideră recurentul că instanțele judecătorești inferioare, au încălcat dreptul reclamantului la o examinare obiectivă și chiar limitându-l în accesul la justiție. Or, pretenția rămasă fără o apreciere și examinare, reflectă doar că reclamantul nu a fost satisfăcut în dorința de a avea o examinare obiectivă și suficientă.

37. Notează că, contractul de cumpărare-vânzare a bunului cu nr. cadastral 0100413046, planul lotului - anexă la decizie; extrasul din portalul informațional al cadastrului bunurilor imobile, extrasul din Registrul bunurilor imobile și alte documente ce confirmă dreptul de proprietate sunt probe incontestabile a pretențiilor reclamantului.

38. Declarând acțiunea admisibilă, instanțele inferioare evită cercetarea probelor prezentate și evită să se expună asupra pretenției reclamantului.

39. Indică că, instanțele inferioare, la fel, au ignorat că prin includerea interdicțiilor la exercitarea dreptului de proprietate, întreprinderii SRL „Olmosdon” i-a fost lezat un drept constituțional.

40. Astfel, având că zona de protecție a monumentului a fost stabilită în limitele terenurilor cu nr. cadastral 0100413330, 0100413354, 01100413047, și odată ce terenul cu nr. cadastral 0100413046 nu a fost inclus în zona de protecție a monumentului, prin urmare, interdicțiile dispuse asupra dreptului de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului cu nr. cadastral 0100413046.01 și 0100413046, expuse în subpunctul 2, 4 pct.2 a actului administrative vin în contradicție cu prevederile art. 454, 484, 489, 491, 500, 501, 536, 639, 640 Cod Civil, al.2 art.9, al. 1, 2 art. 46 din Constituția RM, art. 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților.

41. Mai indică și un alt argument cu referire la inaplicarea la caz a prevederilor art. 8 din Legea monumentelor de for public nr. 192 din 30.09.2011, odată ce dreptul de proprietate asupra terenului cu nr. cadastral 0100413046 și imobilului cu nr. cadastral 0100413046.01 a fost obținut de către reclamant la 6 martie 2008, fără a fi instituită servitutea; acest fapt nu permite autorității publice și instanțelor judecătorești aplicarea acestei norme contrar prevederilor alin. (2) art. 9, alin. (1)-(3) art. 46 din Constituția RM, art. 453, 463, 482, 489, alin. (1) art. 491, art. 500, 501, 505, 509, alin. (1) art. 536, art. 541, 542 CC. În acest context, consideră că instanțele inferioare au aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată.

POZIȚIA INTIMATULUI ȘI A TERTULUI

42. Prin referința depusă la 13 februarie 2024, terțul Agenția de Inspectare și Restaurare a Monumentelor a solicitat respingerea cererii de recurs ca neîntemeiată.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

43. Art. XI alin.(1) și (3) din Legea nr.246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) statuează că:

„(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art.VII, care vor intra în vigoare la 1 septembrie 2023. (3) Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până

la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.”

44. Din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

45. Recursul SRL „Olmosdon” a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare din 1 septembrie 2023, și anume la 3 aprilie 2023 cel inițial și la 2 august 2023 cel motivat, prin urmare va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

46. Articolul 244 alin.(1) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 1 septembrie 2023) statuează că:

„(1) Hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.”

47. Articolul 245 alin.(1) și (2) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 1 septembrie 2023) prevede că:

(1) Recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

(2) Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.”

48. Articolul 246 alin.(1) și (2) lit.a)-f) din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la 1 septembrie 2023) reglementează că:

„(1) Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere.

(2) Recursul se declară inadmisibil *în special* când: a) decizia instanței de apel nu poate fi contestată cu recurs; b) recursul este depus în mod repetat; c) recursul este depus de o persoană neîmputernicită; d) recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1); e) motivarea recursului nu a fost depusă sau a fost depusă după expirarea termenului prevăzut la art. 245 alin. (2); f) cererea de recurs nu corespunde cerințelor stabilite la art. 244 alin. (2), art. 233 alin. (1) și (2) și art. 234 alin. (2) și recurentul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de Curtea Supremă de Justiție.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

49. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei contestate, în ședință publică, la 29 martie 2023.

50. Actele cauzei atestă că copia dispozitivului deciziei a instanței de apel a fost notificat recurentului SRL „Olmosdon” la 4 aprilie 2023, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă extrasul anexat la dosar (f.d.241, vol. I).

51. Totodată, din materialele dosarului rezultă că copia deciziei integrale (motivată) a instanței de apel a fost notificată recurentului SRL „Olmosdon” la 24 iulie 2023, prin intermediul poștei electronice, fapt ce se confirmă extrasul anexat la dosar (f.d.244, vol. I).

52. Astfel, recursul inițial din 3 aprilie 2023, cât și cel motivat din 2 august 2023, au fost depus de SRL „Olmosdon”, cu respectarea prevederilor art.245 din Codul administrativ (în redacția legii în vigoare până la operarea modificărilor prin Legea nr.246 din 31 iulie 2023, în vigoare 1 septembrie 2023).

53. Din analiza prevederilor legale citate supra, rezultă că admisibilitatea /inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

54. Completul Curții Supreme de Justiție reține că sintagma „*în special*” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din admisibilitatea cererii de recurs.

55. În această ordine de idei, completul Curții Supreme de Justiție reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile curții de apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

56. Completul Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus.

57. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

58. Argumentul recurentului că instanțele ierarhic inferioare nu au soluționat aspectul legat de instituirea de către autoritate a interdicțiilor nu doar în zona de protecție, dar și în afara ei, fapt ce i-ar afecta dreptul de proprietate al recurentului, nu trece filtrul admisibilității odată ce aspectele date au fost examinate și reflectate de instanțe în conținutul actelor judiciare

contestate. Or, dispozițiile Consiliului municipal Chișinău expuse în decizia nr. 10/7 din 2 iulie 2020 identifică în mod clar instituirea de interdicții și restricții în interiorul zonei de protecție a monumentului de for public și nu în afara ei.

59. De altfel, instituirea zonei de protecție a monumentelor de for public presupune, prin însăși natura sa, stabilirea unor interdicții și limitări, potrivit prevederilor art. 2, art. 9 alin. 1 și 3 a Legii nr. 192 din 30.09.2021 și ale art. 12 alin. 1 și 5 a Legii nr. 1530 din 22.06.1993, care prevăd că:

- *zona de protecție a monumentului de for public* este un spațiu cu regim special, instituit în jurul acestuia, în scopul protejării, punerii în valoare și asigurării accesului fizic și vizual, fiind interzise intervențiile constructive neautorizate în zona lui de protecție.

- protejarea monumentelor de for public reprezintă un sistem de măsuri cu caracter juridic, administrativ, financiar, științific și tehnic, care urmăresc cercetarea, inventarierea, clasarea, evidența, conservarea, restaurarea, paza, întreținerea și punerea în valoare a monumentelor de for public.

- edificarea sau strămutarea monumentului de for public fără aprobări legale, intervențiile constructive neautorizate în zona lui de protecție, efectuarea neautorizată de inscripții, înscrisuri, desene sau orice alte acțiuni care conduc la distrugerea, degradarea, schimbarea datelor istorice ori a înfățișării monumentului de for public sînt interzise.

- în scopul protejării monumentelor menționate la art.2 alin.(1)–(3), păstrării și/sau regenerării mediului istorico-arhitectural ori natural al acestora, asigurării integrității percepției lor dinspre principalele direcții de acces vizual, fiecare monument dispune de zonă de protecție. Pentru asigurarea realizării scopurilor specificate la alin.(1), pentru zona de protecție a monumentelor se stabilesc/se instituie reglementări specifice de amenajare, de intervenție la imobilele existente și de intervenție prin construcții noi în această zonă.

60. Argumentul recurentului că instanțele au aplicat o lege care nu urma a fi aplicată și anume Legea monumentelor de for public nr. 192 din 30.09.2011 care nu era în vigoare la data 6 martie 2008 când SRL „Olmosdon” a obținut dreptul de proprietate asupra terenului și construcției, nu constituie un temei de admisibilitate a recursului, or, la caz instanțele au reținut corect principiul aplicării legii în timp, raportându-se la momentul apariției situației juridice ce necesita reglementare, respectiv necesitatea instituirii zonei de protecție a monumentului renovat în anul 2014.

61. De asemenea, Completul Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

62. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

63. În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct.230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui

recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct.85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct.45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p.141,§39).

64. La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6§1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, §31, Seria A, nr.212-A).

65. În circumstanțele menționate, Completul Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de SRL „Olmosdon”.

66. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 230 și 246 din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Olmosdon”.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă